

SZAKDOLGOZAT

Dragonits Erik
Ménészgazda

Keszthely
2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Georgikon Campus
Ménestudományi Szak

A díjugratás helyzete Magyarországon

Belső konzulens: Dr. Bartos Ádám
egyetemi docens

Készítette: Dragonits Erik

YJYTE8

Nappali

Intézet/Tanszék: Élettani és Takarmányozástani Intézet
Takarmányozástani és Takarmányozás-élettani Tanszék

Készthely

2023

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	4
1.1. Téma indoklása:.....	4
1.2. Hipotézis:.....	4
2. Irodalmi áttekintés	4
2.1. Visszatekintés	4
2.2. Díjugratás története Magyarországon.....	5
2.3. Díjugratás.....	6
2.3.1. Az ugróló lovaglása	6
2.3.2. Egyenesség	6
.....	6
2.3.3. Ferdeség.....	7
2.3.4. Nyugodtság.....	7
2.3.5. Előrelovagoltság	7
2.4. A ló alapkiképzése	7
2.5. Az ugrás megtanulása.....	8
2.6. Pályára lovaglás	9
2.7. Speciális akadálytípusok.....	10
2.7.1. Vizesárok	10
2.7.2. Benk.....	10
2.7.3. Vizesakadály	11
2.8. XXI. századi díjugratás nemek és korosztály szerinti megoszlása.....	12
2.9. A lovardák jelene	13
3. Anyag és módszer	14
4. Eredmények és értékelés.....	15
4.1. Válaszok értékelése.....	15

Országos versenyek és helyszínek	23
5. Következtetések és javaslatok.....	26
5.1.A kérdőíves felmérés és a szakirodalomból levont következtetések.....	26
5.2.Sport jövőjével kapcsolatos észrevételeim, megoldási javaslataim.	26
6. Összefoglalás	29
Irodalomjegyzék:	31
Ábrajegyzék:.....	32

1. Bevezetés

1.1. Téma indoklása:

A lovaglást ezelőtt 3 éve kezdtem, aminek köszönhetően választottam a felsőoktatásban a ménészakot. Az egyetemi oktatás hallgatása során többször szóba került a Díjugratás sportszakág, ami felkeltette érdeklődésemet, és úgy gondoltam ez lesz az ideális téma a szakdolgozatomhoz. Személyes beszélgetéseim és tapasztalataim alapján, több fiatal is érdeklődne a lovaglás iránt. Ez volt a fő oka, hogy dolgozatom témájának ezt választottam.

1.2. Hipotézis:

Nagy népszerűségnek örvend hazánkban a díjugratás, számos ilyen sportrendezvényt tartanak meg itthon, ezért ennek a sportágnak a továbbiakban is nagy jövője van, és ismertsége révén sok fiatal választja ezt a sportágot a jövőben is.

2. Irodalmi áttekintés

2.1. Visszatekintés

FEI 1921-es megalakulásával megtörtént a szabályok egységesítése, és megkezdődött a modern díjugrató versenyforma kialakulása. A lovassport technikai sportág melyben a lovas és a ló összhangban végzi a megadott gyakorlatokat.

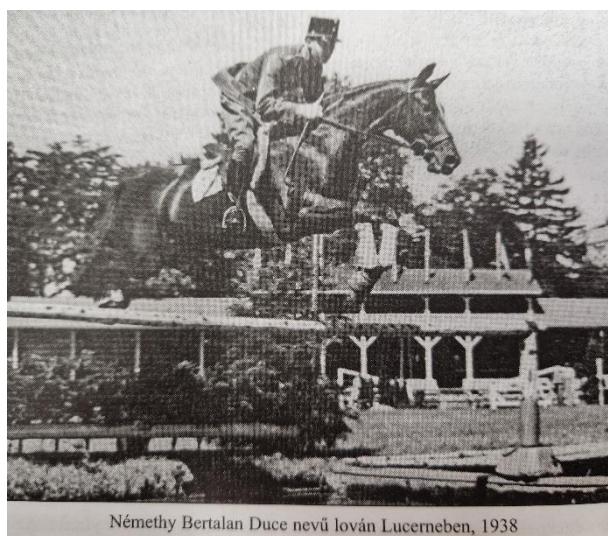
A díjugratás a talán leglátványosabb és legismertebb lovassport. Gyökerei a vadászlovaglásra és a tereplovaglásra vezethetők vissza. A lóháton kutya-falkával űzött vadászat széleskörű népszerűségnek örvendett.

Nyugat-Európa arisztokratáinak körében, s a XIX. században elterjedt úri sportban fontos szempont volt a lovak megfelelő képessége és kiképzése, hiszen az állatok a vadászatokon sokszor kényszerültek a természetes terepakadályok átugrására. Ennek a megfelelő kiképzésnek az igénye hozta létre a díjugratósportot, amelyet később versenyek is követtek. Az első magas- és távolugró lovasversenyt 1868-ban rendezték Írországból. A mai modern versenyeken a lovasok különféle, egymástól eltérő magasságú és szélességű akadályokból álló pályán ugratnak át. A versenyt természetesen a feladatsort a legkevesebb verőhibával a szintidőn belül teljesítő lovas nyeri.

Az olimpián szereplő szakágak közül a díjugratás a campagne-lovaglás eredménye. A jól iskolázott ló képes minden körülmény mellett biztonságos lovaglást biztosítani lovasának, legyen az útjában kerítés, sövény vagy vizesárok. A versenyt egy 60×100 méteres körülkerített területen rendezik. A pályán az elhelyezett akadályokat meghatározott útvonalon és sorrendben kell leküzdeni. A versenyen mérik az időt és értékelik a ló és lovasa közötti összhangot. Az győz, aki a legkevesebb hibapontot gyűjti.¹

2.2. Díjugratás története Magyarországon

A Magyarországon született Némethy Bertalan, fiatal korában úgy döntött, hogy az életének a középpontjában a lovak lesznek és velük szeretne foglalkozni, ami később így is lett. Tanulmányai során elvégezte a Ludovikát (Magyar Királyi Katonai Akadémiát). Ezután nem sokkal kinevezték lovaglótanárrá, így ő lett a legfiatalabb tanár. Némethy az U.S.E.T. (amerikai válogatott) -ba került, ahol céltudatosan az ugróló kiképzésére tette a hangsúlyt, de mint edző és pályaépítő is megmutatta tudását.

1. ábra: Némethy Bertalan

Némethy Bertalannak nagyon sokat köszönhetünk az itt megszerzett tudásának, mivel tetteivel megalapozta a díjugratás jövőjét Magyarországon. Magyar Lovassport Egyesületek Országos Szövetsége 1924. február 29-én alakult meg, melynek előzménye az első osztrák-magyar lovasverseny amire 1873-ban, Pozsonyban került sor. 1926-ban, a Margitszigeten rendeztek először nemzetközi díjugrató versenyt.²

¹ https://mersz.hu/keres/d%C3%ADjugrat%C3%A1s/hivatkozas/m293see_38_p13#m293see_38_p13

² Némethy Bertalan: Lovasakadémia 11. Díjugratás a Némethy-módszerrel – Ugrólovak és lovasok edzésének korszerű módszere 9.p.

2.3.Díjugratás

2.3.1. Az ugróló lovaglása

A legfontosabb alapelvek az ugróló lovaglásához 4 alapelvből áll össze. Ezek az egyenesség, ferdeség, nyugodtság, és az előrelovagoltság. Gustav Steinbrecht, akit sokan még mindig a lovaglás művészetének legnagyobb mestereként tartanak számon, a lovaglás alapelveit eképp summázta: „Lovagold lovatat előre, és állítsd egyenesre”. Az ismert Francia L’Hotte tábornok ezzel egyetértett, viszont annyival egészítette ki, hogy: „Nyugodtan, előre és egyenesen”. számára a nyugodtság fontos volt és úgy gondolta, hogy ez az alapja az egésznek.

Fontos megjegyezni, hogy ez a két alapelv, az előrelovagoltság és a egyenesre állíttottság egymás nélkülözhetetlen kiegészítői, tehát a ló nem tud előre menni ha nem egyenes a teste, mivel ha már egy kis ferdeség van benne, akkor az már zavarja abban, hogy nyugodtan tudjon előre haladni. Természetesen fontos, hogy a ló is akarjon előre haladni, mivel amelyik ló ellenáll annak lehet mentális és vérmérsékleti problémája is, ezeket gyakorlással tudjuk ki küszöbölni, esetleg javítani rajta.

Ezt a négy alapelvet szeretném egy kicsit bővebben is bemutatni, külön-külön.

2.3.2. Egyenesség

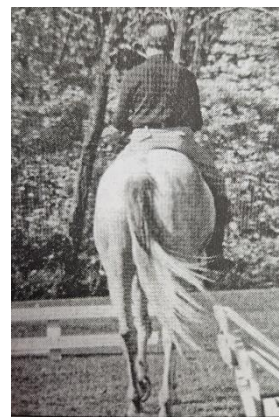
Ezt akkor mondhatjuk ha a ló gerince teljes egészében egyenest ír le. Erről könnyen úgy bizonyosodhatunk meg, ha a lovat állóhelyzetében megnézzük és a hátsó lábak egyvonalba vannak az elülsőkkel. Viszont amint felülünk a ló hátára annak a fizikai állapota megváltozik. Mozgás során a gerinc az egyenestől oldalra kitér, és a bordák kissé meghajlanak. Akkor egyenes a ló, ha szemből nézve az első lábak kitakarják a hátsókat, és azoknak csak a széle látszik. Legkönnyebben, viszont a nyeregből tudjuk megállapítani a ló egyenességét, ha egyformán ülünk a két ülőcsontunkon és csípőcsontunkat egyenesen tartjuk.

2. ábra: Egyenesség szemből nézve

2.3.3. Ferdeség

Akkor hívjuk ferdeségnek (3. ábra) ha előlről vagy hátulról a ló hátulsó lábai egyike eltérő mozgást végez, ezt földről nézve is könnyen megtudjuk állapítani. Lóháton ezt azonnal észre kell vennünk mivel az adott hátulsó láb nagyobb erőt nyom az ellenkező elülső lábra és ezt a plusz erőt ülésünkön is érezzük mivel így az ülésünket is arra tolja. Illetve észrevehető a ló nyakán mivel a kitérő láb irányába hajlik a nyak ezáltal domború, homorú lesz a ló nyaka ebbe az irányba.

3. ábra: Ferdeség hátulról nézve

2.3.4. Nyugodtság

Mint már említettem L'Hotte tábornok a nyugodtságot helyezte mindenek elé. A nyugodtság a ló egyéniségének és a temperamentumának a függvénye. Ha egy ló ideges az gyakran a ló alkatából is eredhet, viszont ezt az is kiválthatja, ha nem megfelelően vagy túl korán kezdjük el terhelni a lovat. Ezt azonban amint tehetjük orvosolni kell, Állatorvos segítségét kérve, ha élettani eredetű a kiváltó ok.

2.3.5. Előrelovagoltság

Az élénkség és a lendület egyformán fontos a ló előremenő akaratának, ami nem összekeverendő a ló ingerültségével. A ló élénksége függ a ló vérmérsékletétől is, de ezt lehet edzésekkel formálni. Az előrelovagolt lónak kiegyensúlyozottnak és készségesnek kell maradnia, a lovasnak pedig biztosnak kell lennie abba, hogy tudja uralni a lovat és az ne szegüljön ellen.³

2.4.A ló alapkiképzése

A FEI döntése szerint az alapkiképzés feladata „a ló alkatának és képességeinek harmonikus fejlesztése”. Ezáltal a ló rugalmassá, nyugodttá, hajlékonyá és lazává válik, így együtt működik és figyel a ló a lovas. Ennek köszönhetően létre jön a lovas és a ló közötti összhang.

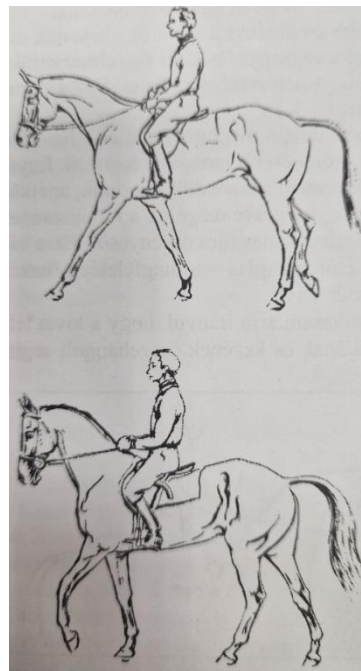
Tehát, az ilyen ló nem „harcol” a lovasával, nem szegül ellen, hanem elfogadja a lovas utasításait. Más szóval a ló meg akarja érteni és követni akarja a lovas szándékait, a lovas súlyát nem plusz teherként fogja fel, hanem elengedetten hordja, és ha előre lovagolják nem akar kitörni hanem figyelmesen előre megy.

³ vö: Némethy Bertalan: Lovasakadémia 11. Díjugratás a Némethy-módszerrel – Ugrólovak és lovasok edzésének korszerű módszere 15-18.p.

Fontos, hogy minden lónak ugyanaz az alapkiképzés jár függetlenül attól, hogy milyen sportágban fogják használni.

Az, hogy az alapkiképzés után milyen speciális képzésben kell részt vennie a lónak az attól függ, hogy milyen szakágban kívánjuk használni a lovat. Természetesen itt figyelniük kell arra is, hogy milyen alap származása van az adott lónak és annak megfelelően kiválasztani, hogy a jószág, díjló, ugróló, vagy csak sima hobby ló lesz a továbbiakban.

Minden lónak tudnia kell „száron menni” a félfelvételek és különböző jármódok közötti átmenet segítségével ezáltal elengedett és hajlékony lesz a ló.⁴

4. ábra: A ló szárra lovgatlása

2.5. Az ugrás megtanulása

Minden Lovas meg tud tanulni ugratni, ha már biztosan kiegyensúlyozottan tud ülni a nyeregben a lovon. A legfontosabb feltétele annak, hogy valaki díjugrató legyen az a kiegyensúlyozott ülés, mert e nélkül a szárba kapaszkodva, kiesünk az egyensúlyból, és ez negatívan befolyásolja a lovas ráhatását a lóra.

A legfontosabb ha ezt a szakágat szeretnénk kitanulni és később aktív versenyzőként részt venni versenyeken, vagy akár csak hobbiként is ugratnánk, hogy kiképzett lovaglótanártól, és iskolázott lovon tanuljuk meg a lovaglás technikáját. Ha a díjlovaglás alapjait megtanultuk és kiegyensúlyozottan tudunk ülni a ló hátán akkor elkezdhetjük az ugratás folyamatainak tanulását.

6. ábra: Egyszerű ugrás

⁴ vö: Némethy Bertalan: Lovasakadémia 11. Díjugratás a Némethy-módszerrel – Ugrólovak és lovasok edzésének korszerű módszere 47.p

Fontos, hogy a lónak egyértelmű legyen a lovas szándéka, mikor kíván elugrani az akadály előtt, mennyi vágta ugrást szeretne az akadály átugrása után még megtenni. A lovasnak is fontos, hogy kitanulja, hogy a lovának mekkorák a vágtaugrásai, és ráhatással kell lennie a lóra, hogy ezeket befolyásolni tudja az ugrás előtt, szükség esetén hosszabbítani, rövidíteni tudjon rajta.

Ugrásunk megkezdéséhez mindenféleképpen olyan lovat kell választanunk, aki készséges és magától végbe tudja hajtani a feladatot. Valószínű, hogy a lovaglótanár ezt előfogja segíteni és erre a feladatra a legalkalmasabb lovat fogja adni a lovasnak. Ilyenkor a jó oktató elnézi kezdetleges hibáinkat és mint jó partner nem akarja elijeszteni a lovast a feladattól, hanem elősegíti és segít abban, hogy át tudjuk ugrani az akadályt. Ilyenkor a lovas könnyen megtudja tanulni egy kis gyakorlással a helyes ülést, és mint a díjlovaglás közbeni egyensúlyt, az ugrás folyamatába is bele tudja építenie, hogy biztonságban tudjon ugratni.⁵

2.6. Pályára lovaglás

Pályára lovaglás előtt érdemes a pályát megtekinteni (gyalog) amikor ugyanis feltudjuk mérni az akadályok közti távolságot, hogy érkezzünk a földre az akadály ugrása után, illetve, hogy a következő akadályig mennyi vágtaugrást tudunk megtenni. Fel kell mérnünk a talaj minőségét is mert az is befolyásolja a vágtaugrások számát.

Pályára lovaglás során a legfontosabb, hogy élénk lendülettel lovagoljunk be, de a lónak is figyelmesnek és elengedettnek kell, hogy maradjon. A pálya megkezdése előtt érdemes a lóval kicsit lovagolni a pálya körül, hogy legyen ideje megszokni a környezetet, és ne legyen semmi váratlan dolog amitől megijedhetne. Természetesen bármikor előfordulhat ilyen, például: egy élénk hang vagy rosszabb esetben egy kutya befut a pályára. Lovasversenyek alatt fordult már elő ilyen ezeket egyre inkább megpróbálják megelőzni, így ezeknek a száma kevésre csökkent.

⁵ vö: Susanne Strübel: Díjugratás. - Sikerrel az akadálypályán és terepen 6-9 p.

2.7. Speciális akadálytípusok

2.7.1. Vizesárok

Az összes speciális akadálytípus közül, talán ez a legnehezebb, amire a legjobban oda kell figyelni. Mind a lovasnak, mind a lónak megfelelő felkészültséggel kell rendelkezni, és tehetségesnek kell lenniük. Bizonyos lovak kiváló ösztönrel rendelkeznek a vizesárok átugrásában, a víz túloldalára akarnak átérni biztonságban anélkül, hogy a legkisebb

7. ábra: Vizesárok átugrása

mértékben is abba beleérne lábuk. Előfordul, hogy a már tapasztaltabb vizesárok ugró lovak tudják, hogy a víz mélysége nem nagy. Ha sok sikertelen rávezetés éri a lovast és nem sikerül sokadjára se rendesen átugrania, előfordulhat, hogy elveszti a bizalmát a lóban. Az ilyen lovasok általában rosszul készítik fel a lovat az ugráshoz, és ebből fakadhat a sikertelenség. Először növelni kell az iramot a rálovagláshoz majd összeszedni a lovat, hogy ne rárohanjon az akadályra. Amikor már közel van az akadályhoz akkor az üléssel növelni kell a lendületet, úgy, hogy a szárral meglegyen a folyamatos kapcsolat. Legjobb ha a víz széléhez a lehető legközelebb ugratjuk el a lovat.

2.7.2. Benk

Manapság ezt az akadálytípust egyre kevésbé használják, mivel a lovasok nem tudnak rá megfelelően felkészülni, mert minden verseny helyszínen különböző benkek vannak és nem tudják pontosan azt a kombinációt, vagy csak a sima akadályt gyakorolni. Az ilyen versenyeken a helyi indulók

8. ábra: Kathy Kusner Untouchable nevű lován Hicksteadben, 1968 kivételesen jó példája a benk megugratásának

ezáltal előnyben voltak, mert helyben feltudtak rá készülni és mindenféle nehézség nélkül

tudták teljesíteni, míg a vendég versenyzőknek előfordult, hogy a lovuk ellenszegült. Így arra jutottak, hogy ezáltal hátrányban indulnak a vendég versenyzők, és kivették a versenyekből ezt az akadálytípust.

Általában egy ló számára a benk természetes akadálynak bizonyosul, viszont számos fontos dolog van amire oda kell figyelni! Rálovaglás közben fokozni kell a ló tempóját, viszont itt kicsibb távolabbról kell elugratni a lovat, hogy a hasa ne érje a földet. A lónak mellső lábaival úgy kell talajt érnie a benk tetején, hogy a hátulsó lábait is biztonságosan feltudja tenni. A biztonságos felérkezés után fontos, hogy a ló lendületéből ne veszítsen és tartsa meg a tempóját. Gyakran előfordul, hogy a leugrásnál a ló ellenszegül, esetleg megpróbálja kikerülni a feladatot, ezért viszont büntetőpont járhat.

2.7.3. Vizesakadály

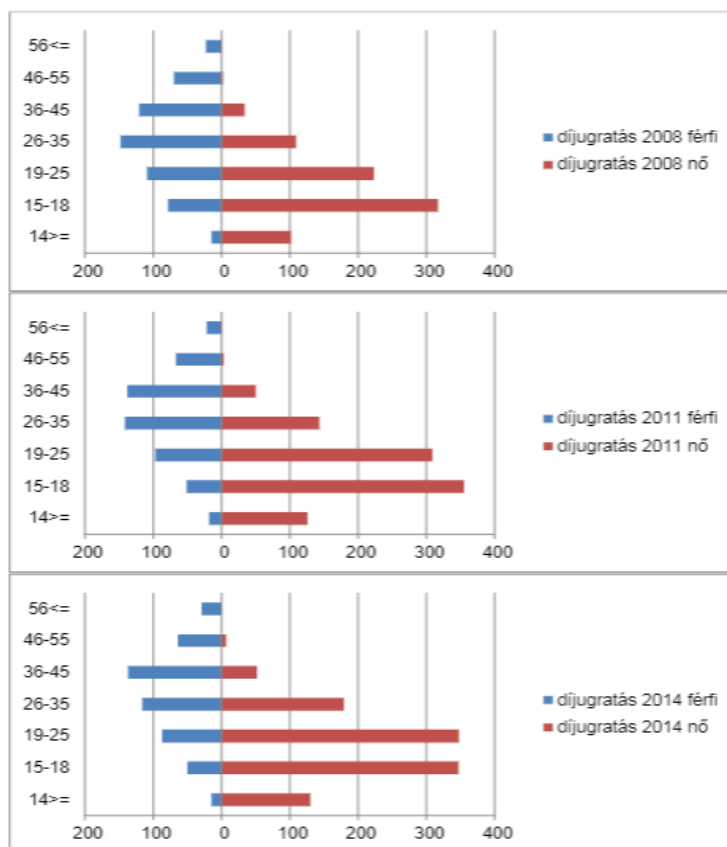
A vizesakadály körülbelül egy 180 cm széles sekély víz, amit gyakran más elemekkel, kombinációkkal szoktak párosítani. Manapság egyre ritkább az állandó vizesakadály, inkább gumiból készült mozdítható elemekből készül. Ami a pályaépítő számára nagy előnyt jelent mivel könnyen tudja átalakítani, módosítani az akadályok helyszínét. A vizesárok nem jelent különösebb nehézséget a ló számára mivel könnyedén át tudja ugrani, viszont ha ezt kombinálják egy oxerrel, akkor az pontos oda figyelést igényel a lovas és a ló számára is, hogy pontosan fel legyen rá készítve.

2.8. XXI. századi díjugratás nemek és korosztály szerinti megoszlása

Bardóczky Veronika: A lovassportban versenyzők szakágak, nemek és életkor szerinti elemzése. című cikkéből kiderül, a lovassportokban korábban a férfiak domináltak. Ma már egyre inkább előtérbe kerül a sportban a nők szerepe. A legtöbb szakág legjobb versenyzői továbbra is a férfiak, az utánpótlás korosztályt egyre nagyobb létszámban és arányban a lányok teszik ki.

„A díjugratásszakágban részletesebb elemzésre került sor, amelyben statisztikailag is igazoltuk azt az érzékelhető trendet, hogy a nők kevesebb időt töltenek el a sportban, és alacsonyabb szintet érnek csak el, azonban kategóriánként fiatalabb átlagéletkorral.”⁶

A díjugratásban a korfa mutatja a versenyzők életkorának alakulását amit a mellékelt KSH adattábla is mutat. A férfiak oldalán életkor béli növekedés figyelhető meg, a női versenyzők átlag életkora pedig csökken. Az én kutatásom eredménye is hasonlóan alakult, több volt a női versenyző, és főként 18 év alattiak voltak.

9. ábra: KSH Korfa

⁶<https://docplayer.hu/2271000-A-lovassportban-versenyzok-szakagak-nemek-es-életkor-szerinti-elemzese.html>

2.9.A lovardák jelene

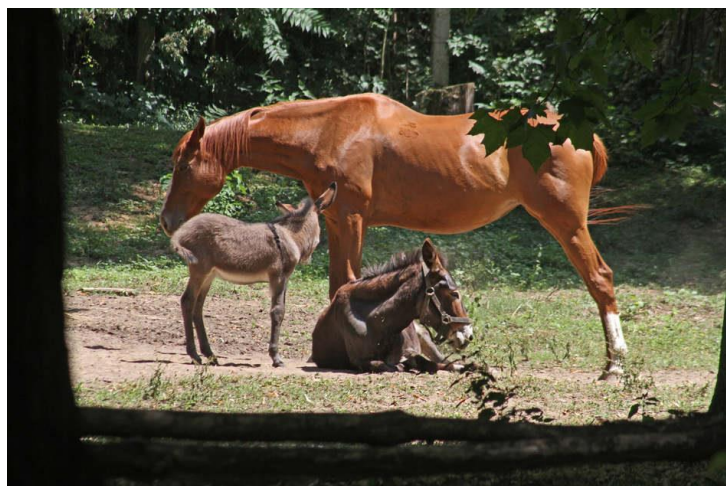
„A ló nem szereti a szegényszagot” – tartja a mondás, és ez manapság tragikus valósággá válhat. A lovardákat is sújtják az elszálló takarmány- és energiaárak, felborítva a pénzügyi egyensúlyukat.

„Lovardát fenntartani szinte lehetetlen, csak az igazán bolond állatszeretőők teszik. Aki ilyesmire adja a fejét, jól gondolja meg, mert egy ló képes harminc évet élni és az éjszaka közepén kólikázni”⁷ (HVG 2022.51:Vida József)

Drága lett a lótartás, mivel csaknem háromszorosára emelkedtek a takarmány árak, eddig egy mázsa takarmány került 6000Ft-ba most 17-20000Ft is elérheti. Ennek eredménye képen sok lovarda kénytelen volt felszámolni az állományát, ami miatt jó pár munkanélküli ember lett. Ahogy a cikkben is le van írva Pest vonzás körzetében bezáró lovardából pár napon belül több mint három lovász jelentkezett munkalehetőségre.

Saját tapasztalatom is azt bizonyítja, hogy környezetembe is több lovarda bezárt.

Egy helyi kisvállalkozó a balatonszentgyörgyi Csillagvár Múzeum tulajdonosa a kulturális hely látogatása mellett extra szolgáltatásként kitalálta, hogy kedvezményes áros lehetőséget biztosít a látogatók számára jobban megismerni az állatvilágot, a bátrabbak számára pedig van lehetőség felülni egy lóra van egy pónira. Saját véleményem szerint ez egy jó ötlet mivel így ezáltal is közelebb kerülhetnek az emberek a lovakhoz azok ellenére, hogy ők nem céltudatosan lovazni mentek oda. Lehetne több ilyen hely ahol nem feltétlen maga a ló a „ fő attrakció” mégis jelen van és kilehet próbálni.

10. ábra Csillagvár múzeum állatai

⁷ https://hvg.hu/360/202251__lovasvilag_valaszut_elott_allami_milliardok_szena_vagy_pata

3. Anyag és módszer

Szakedolgozatom elkészítéséhez a szükséges forrásokat főképp szakirodalomból vettem át, amik valós információk. A leírt információkba bele írtam saját tapasztalatomon alapuló megfigyeléseimet, véleményeimet. A kérdőívet ismerőseim közt osztottam meg, akik között egyaránt volt lovas, és lóval nem foglalkozó is. Felkértem őket, hogy segítsék szakdolgozati munkámat a kitöltéssel, és a kérdésekre adott válaszokkal tudjak csinálni egy kimutatást. A válaszok alapján van még hova fejlődni Magyarországnak a Díjugratással kapcsolatban, gondolok itt a versenyek mennyiségére, helyszínére, és a pályák/ bemelegítő pályák minőségére.

Az alábbi kérdéseket tettem fel:

1. Az ön életkora?
2. Az ön neme:
3. Az ön iskolai végzettsége:
4. Az ország melyik vármegyéjében él?
5. Szereti-e a lovakat?
6. Szokott-e lovagolni?
7. Amennyiben igen a válasza, milyen rendszerességgel?
8. Amennyiben nem a válasza, kérem válasszon, miért nem?
9. Milyen lovassportokat ismer?
10. Hallott-e már a díjugratás szakágáról?
11. Ha igen, hol találkozott vele?
12. Érdekesnek találja-e a díjugratást?
13. Ön szerint elérhetőek-e a díjugrató versenyek mindenki számára? (pl: személyesen megtekinthető, tv-ben megnézhető stb.)
14. Hogyan látja, ön szerint van jövője a díjugratásnak?
15. Ha aktívan tevékenykedik a díjugrató szakágban (Versenyző, edző, pályaépítő, rendező..)Mi a véleménye a hazai versenyek számával kapcsolatban?
16. Mi a véleménye a versenyek infrastruktúrájáról?
17. Ha ön versenyző (edző), milyen szintű versenyeken vesz részt?

4. Eredmények és értékelés

A kérdőívet saját magam készítettem, amit ismerőseim között megosztottam, és megkértem őket, hogy töltsék ki, és lehetőség szerint osszák meg. Több mint 100 embernek küldtük el. a 60 kitöltő reprezentatív mintának számít. A megkérdezetteket úgy állítottuk össze, hogy a társadalom különböző rétegeiről mintát adjanak.

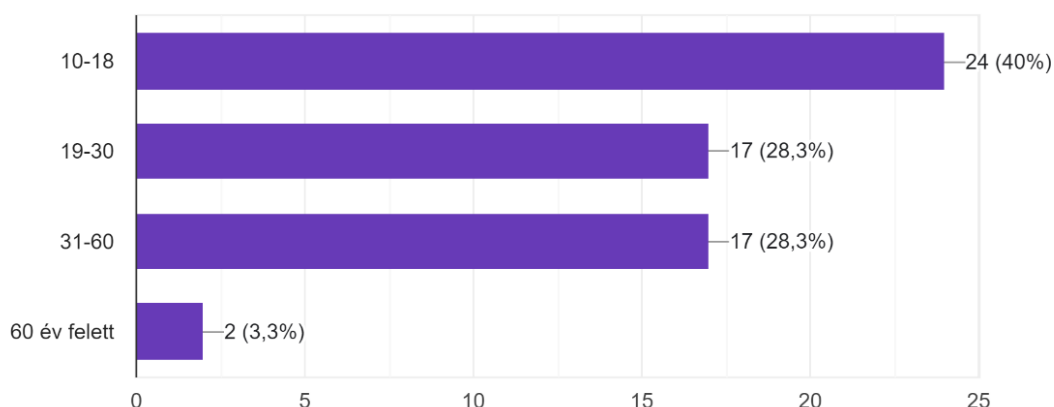
Lásd az 1. számú mellékletben.

4.1. Válaszok értékelése

A kérdőívet 60 ember töltötte ki, a kérdésekre adott választ az alábbiakban értékelem.

Az ön életkora

60 válasz

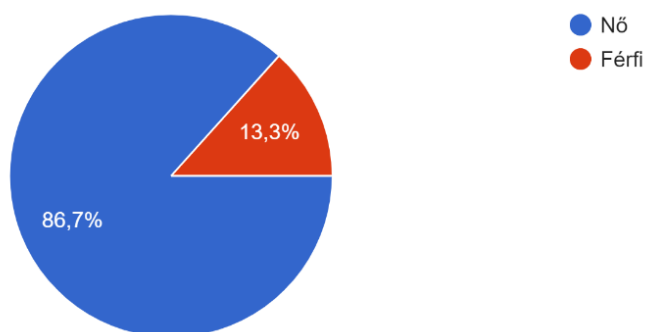

12. ábra: Életkor megoszlása

Ahogy láthatjuk a fiatalok (9.ábra) körében (10-18 évesek) nagy népszerűségnek örvend a lovas sport. A válaszadók 40% a fiatal korosztályból került ki. A 60 év feletti kitöltők mindössze 3,3% volt, az idősebb korosztály mint társadalmi mint egészségügyi állapota miatt nem releváns ebben a kérdéskörben. A kérdőív kitöltésére több mint 100 embert kértem fel, melyből 60 értékelhető válasz érkezett.

Az ön neme:

60 válasz

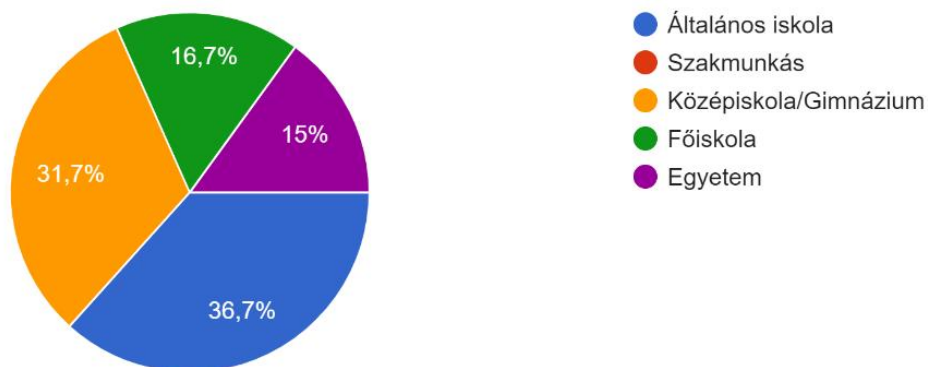
13. ábra: Nemek megoszlása

A kitöltők 86,7%-a nő, ez nem meglepő, mivel a szakirodalom szerint is ebben a versenyszámban lovasok többsége nő, viszont akiket felkértem a kutatás kitöltésére körülbelül 50 fő férfi volt, azonban ők nem küldték vissza a kérdőívet.

Világszinten is több nőt láthatunk lovasversenyeken indulni mint férfit, ez nem jelenti azt, hogy nincsenek férfi lovasok, mert számos sikeres férfi versenyzőt figyelhetünk meg a sport múltjában, és jelenében is. Például: William C. Steinkraus, Neal Shapiro, Egyed László és Dallos Gyula. A nemek alakulásáról a sportban később még szót ejtek.

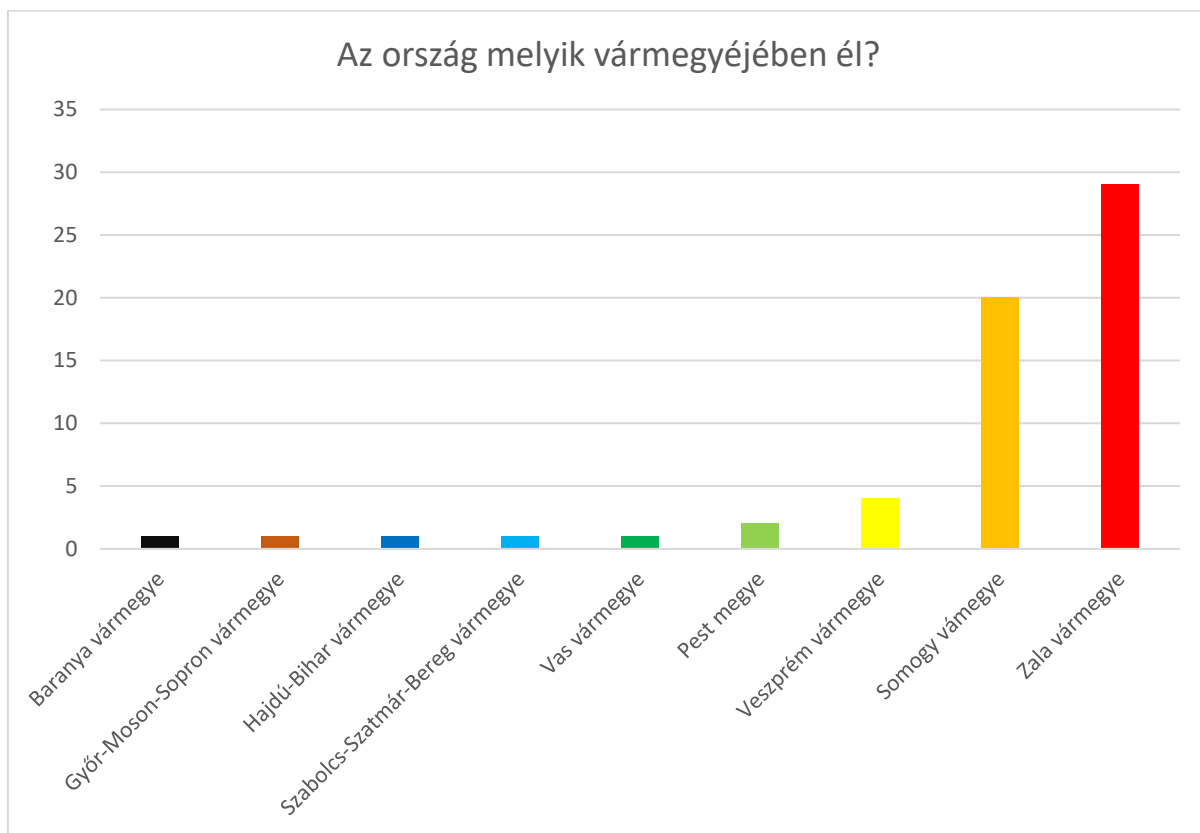
Az ön iskolai végzettsége:

60 válasz

14. ábra: Iskolai végzettség

A válaszadók egyharmada(11.ábra) általános vagy középiskolás. Ami meglepő volt számomra, hogy egy szakmunkás végzettségűtől nem kaptam választ. A magasabb végzettségű megkérdezettek (egyetem, főiskola) összesen szintén a válaszadók egyharmadát teszik ki.

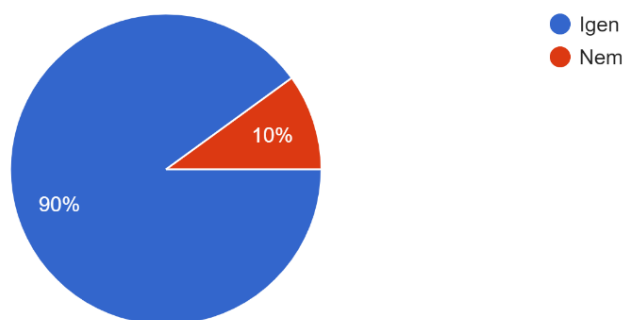

15. ábra: Lakóhely szerinti megoszlás

Válaszadóim többsége Zala vármegyei, de számos Somogy vármegyei kitöltő is van, ezek az eredmények annak köszönhetőek, hogy ismerőseim főként itt élnek.

Szereti-e a lovakat?

60 válasz

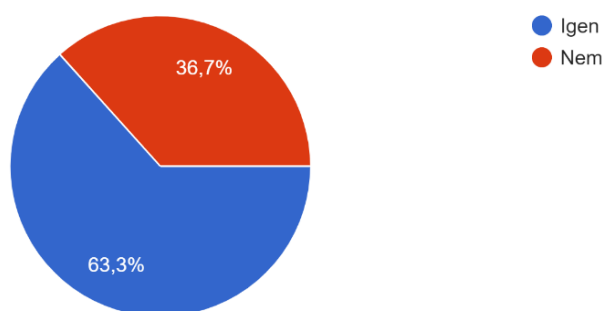

16. ábra: Lószerezet

Az emberek többsége kutatásom szerint szereti a lovakat.

Szokott-e lovagolni?

60 válasz

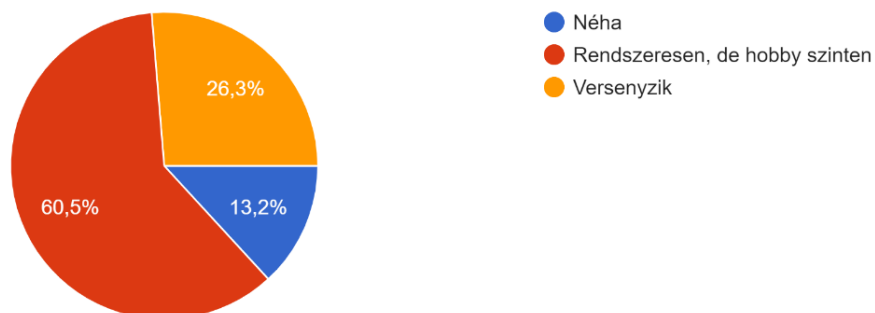

17. ábra: Lovagolni járók aránya

A válaszadók 63,3%, vagyis több mint a megkérdezettek fele szokott lovagolni.

Amennyiben igen a válasza, milyen rendszerességgel?

38 válasz

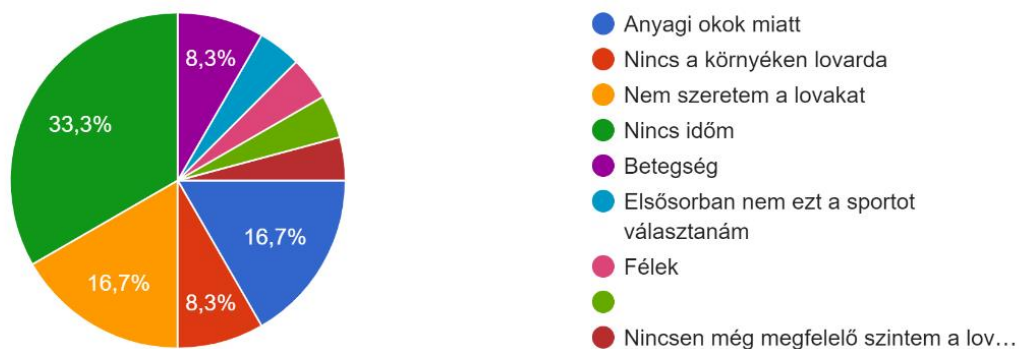

18. ábra: Milyen rendszerességgel lovagol?

Mivel erre csak 38 igen érkezett, és ebből csak 60 % lovagol rendszeresen, ezért a 60 válaszolóhoz viszonyítva ez nem túl magas szám.

Amennyiben nem a válasza, kérem válasszon, miért nem?

24 válasz

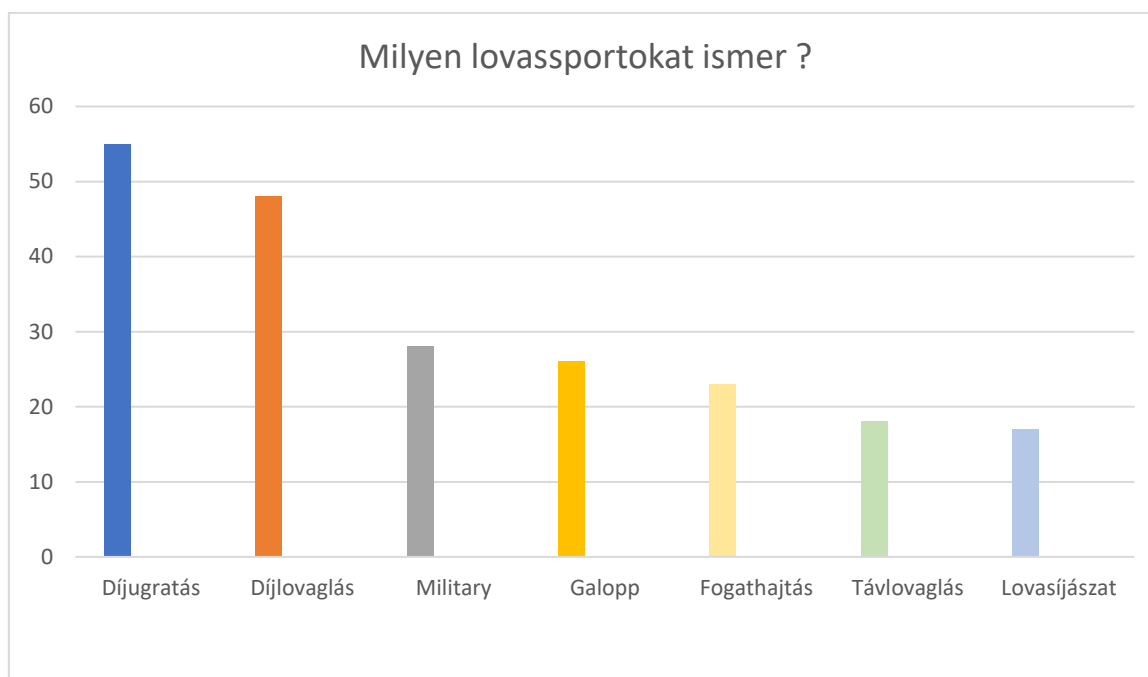

19. ábra Nemmel válaszolók megoszlása

A következő diagramm mutatja számunkra, hogy a 24 nem válaszból elsősorban az időhiány, és az anyagi források szűkössége miatt nem lovagolnak. Sajnos az emberek nem engedhetik meg maguknak ezt a sportágat.

8,3%-uk egészségügyi okok miatt nemet választott, és a kitöltők közül több mint 16% nem szereti a lovakat.

Milyen lovassportokat ismer?

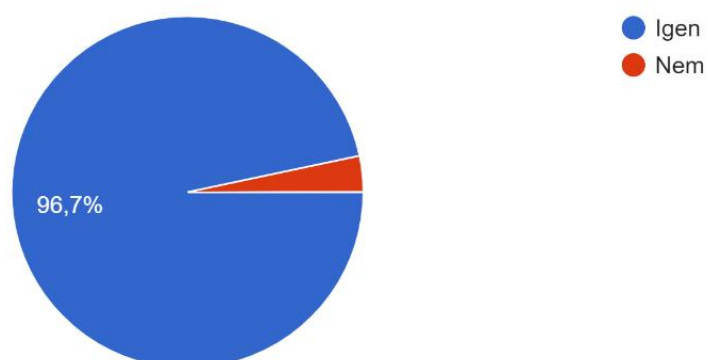

20. ábra Lovassportok ismerettség

Ez a diagramm jól bizonyítja, hogy az emberek többsége legjobban a díjugratást, és a díjlovaglást ismerik.

Hallott-e már a díjugratás szakágáról?

60 válasz

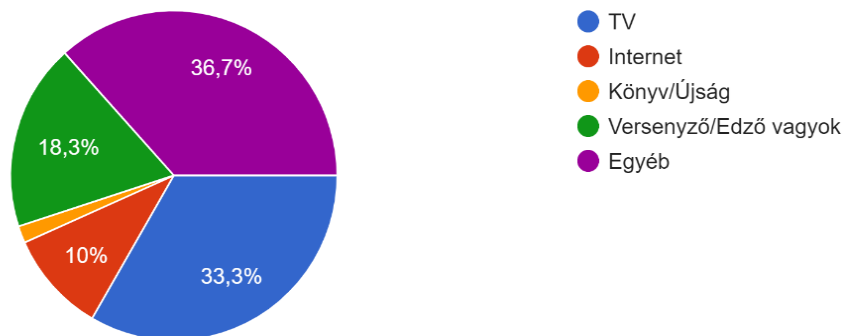

21. ábra Díjugratásról tudók aránya

E szerint az ábra szerint nagy népszerűségnek örvend a díjugratás.

Ha igen, hol találkozott vele?

60 válasz

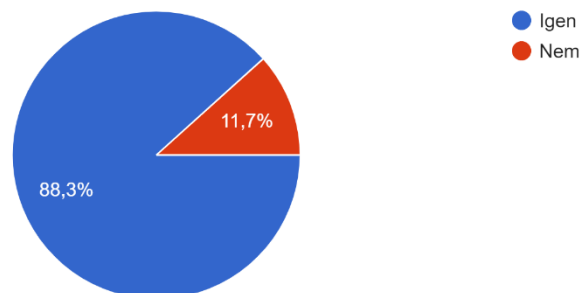

22. ábra Tájékozódás a sportról

Az egyik legismertebb lovassport, mivel számos ilyen hazai versenyt rendeznek meg amit sokan személyesen is látogatnak, de Tv-ben, interneten, és újságban is közzé tesz a Magyar Lovassport szövetség, hogy ezzel is népszerűsítsék az emberek között.

Érdekesnek találja-e a díjugratást?

60 válasz

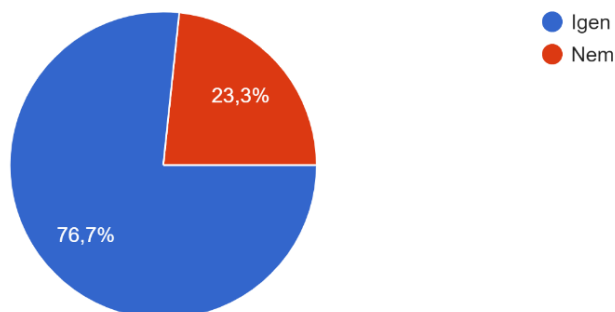

23. ábra Érdekeltségi kimutató

A válaszadók 88,3% érdekesnek találja ezt a sportot. A nem lovaglók közül mint a fenti diagramból látszik, majdnem minden megkérdezett valamilyen formában találkozott ezzel a sportággal az élete során.

Ön szerint elérhetőek-e a díjugrató versenyek mindenki számára? (pl: személyesen megtekinthető, tv-ben megnézhető stb.)

60 válasz

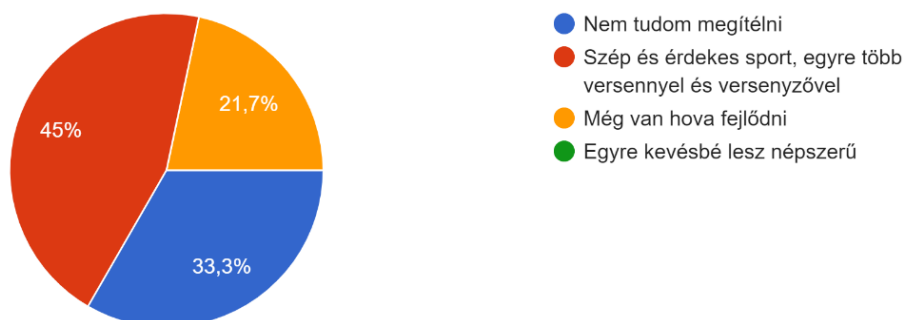

24. ábra Díjugratás elérhetősége

Közel egynegyedrészt úgy nyilatkozott, hogy sajnos nem mindenki számára elérhető ez a sportág. Ennek oka szintén az anyagi források hiánya, az idő hiány, és a távolság.

Hogyan látja, ön szerint van jövője a díjugratásnak?

60 válasz

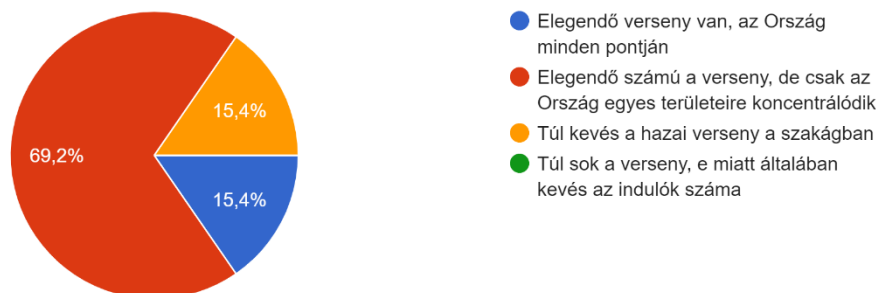

25. ábra A sport jövője

A megkérdezettek nagy aránya mutatja, amit a kutatás is alátámaszt, hogy töretlen népszerűségnek örvend a díjugratás. A válaszadók közül senki nem gondolta úgy, hogy csökkenne a népszerűsége.

Ha aktívan tevékenykedik a díjugrató szakágban (Versenyző, edző, pályaépítő, rendező...) Mi a véleménye a hazai versenyek számával kapcsolatban?

26 válasz

26. ábra Hazai versenyek mennyisége

Az aktívan versenyzők közül csaknem 70% gondolja úgy, hogy a versenyek lokációja csak bizonyos területekre korlátozódik, ami miatt sokat kell utazni, ami megterhelő a lovas és a ló számára. Csak 15% gondolja úgy, hogy elég országos verseny van a sportágban.

Országos versenyek és helyszínek

A 2023- as versenynaptárt terjedelme miatt mellékletben csatoltam, a konklúzióim a következők. A versenynaptár szerint, hazai nemzetközi verseny 4 db lesz, kiemelt/speciális verseny 15 db, országos verseny 26 db, és 23 db regionális versenyt rendeznek 2023- ban Magyarországon.

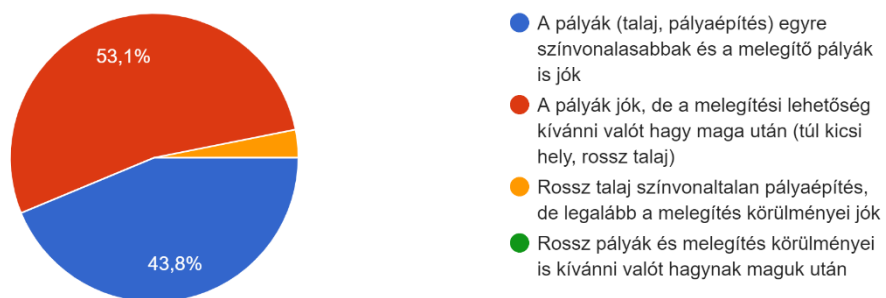
A kutatásom eredménye szerint 69,2% vélte úgy, versenyek mennyisége elegendő, de a helyszínek csak egy bizonyos területre korlátozódnak. A versenynaptár helyszínei alapján készítettem egy kimutatást, hogy milyen megyében is zajlanak ezek a versenyek. A térkép alapján látható, hogy ezek zöme az ország középső részét fedi le, de nyugati és keleti megyékben is tartanak versenyeket, csak kisebb mennyiségben. A nagyobb távolság megterhelő lehet a lovaknak, és a versenyzőnek is.

27. ábra Versenyek helyszíne

Mi a véleménye a versenyek infrastruktúrájáról?

32 válasz

28. ábra A pályák fejlettsége

A versenyzők nem ítélik rossznak a pályákat, legtöbben a melegítő pályákat tartják javítandónak.

Ha ön versenyző (edző), milyen szintű versenyeken vesz részt?

22 válasz

29. ábra Versenyeken való részvétel

A lovassportot űzők fele szabadidős ugróversenyeken vesz részt, a másik 50 % versenyszerűen űzi a sportágat.

5. Következtetések és javaslatok

5.1.A kérdőíves felmérés és a szakirodalomból levont következtetések

Mind a kérdőíves felmérésből mind a szakirodalom szerint népszerű a díjugratás Magyarországon. Számos ilyen sportrendezvényt tartanak hazánkban, ezért ennek a sportágnak a továbbiakban is van jövője. Ismertsége révén sok fiatal választja ezt a sportágot a jövőben is, amit a kérdőíves felmérés is alátámaszt. A sportág iránt érdeklődők száma még ennél is több, de sokan pl. anyagi okok miatt nem tehetik meg, hogy lovagoljanak, vagy versenyezzenek ebben a szakágban.

A hazai lóállomány csökkenése hátterében is elsősorban az áll, hogy a lótartás költsége megnőtt, ezért már-már luxusnak számít. Egyre kevesebb lovarda működik az országban, ezáltal kevesebb helyszínen van jelen a ló.

A bértartás árai is jelentősen emelkedtek az utóbbi időben. Egy ló tartási költsége 60000 Ft-tól egészen 120000 Ft-ig is terjedhet, de vannak helyek, ahol még ennél is drágább. A bértartás összege sok mindentől függ. Rideg vagy fél rideg tartásban szeretnénk lovunkat tartani, kívánjuk esetleg lovász általi lemozgatást, de befolyásolhatja az árat lovunk takarmányozása is.

A lovaglórák ára vidéken is már 6000 Ft, Budapest vonzás körzetében ez már 10-12000 Ft is lehet. Sok család így nem engedheti meg magának, hogy gyermekeik rendszeresen lovagoljanak, vagy versenyszerűen űzzék ezt a sportot. Pedig könnyen előfordulhat, hogy a szegényebbek közt is akad olyan tehetséges fiatal akiknek, a képességeire nem kerül fény, mivel nem engedheti meg magának, hogy lovagolni járjon.

A televízióban, az újságokban gyakran találkozhatunk közvetítésekkel és hírekkel a nagyobb versenyekről. A lovasok.hu weboldalon a sporttal kapcsolatos információkról bővebben is tájékozódhatunk. A versenynaptárban és a hozzá fűződő információk, a lovassportok és a lótenyésztés bemutatása mellett még számos érdekes adatot találhatunk, ami mindenki számára elérhető. Szakdolgozatom készítése folyamán én is több cikket olvastam itt.

5.2.Sport jövőjével kapcsolatos észrevételeim, megoldási javaslataim.

Lovastáborokban manapság is van lehetőség arra, hogy akár kezdő szintről induljunk el. Azonban a hirdetéseket olvasva, sajnálattal tapasztaltam, hogy ez is csak egy szűk réteg számára elérhető, mivel az utóbbi időkben ennek is megnőtt az ára. Jó lenne, ha az ilyen típusú táborokban is lenne egy-két hely a tehetséges, de nem túl tehetős fiataloknak is, pl. állami ösztöndíjak vagy pályázatok segítségével.

Az iskolákban legalább évi rendszerességgel jó lenne, ha szervezet programok keretében a fiatalok eljutnának egy-egy lovardába, esetleg versenyre, ahol betekintést nyerhetnének a lovasélet, lovassport szépségeibe. Ezekkel az alkalmakkal jelentős mértékben növelni lehetne az egyes lovas szakágak ismertségét. Hiszen, ha a gyermek megismeri, megkedveli a lovakat, ezzel a szülők is közelebb kerülhetnek hozzájuk.

Mind e mellett a lovassportok egészségesek, és számos esetben terápiás célokra is használják őket, de egészséges gyermekek esetén is javítja a koncentrációs képességét és segíthet a tanulásban is. Ha ezek a lehetőségek többször jelennének meg a médiában akkor még ismertebbek lehetnének a pozitív hatások is. Balesetek utáni rehabilitáció, gyermekeknek mozgás koordináció fejlesztés, pszichológiai betegségek esetén, jó lenne ha TB támogatással is igénybe lehetne venni a lovas kezeléseket is, így esetleg a hátrányos helyzetű családok számára is elérhető lehetne.

A tehetséges, viszont rosszabb anyagi helyzetben élők számára jó lenne, ha bármely lovassport elérhetővé válna ösztöndíj programok keretében, és segítenék őket a fejlődés útján (pl: a Talent program kiszélesítésével).

A versenyek látogatottságának növelése érdekében, több ötletem is lenne, melyekről az alábbiakban írok.

Még több nyílt nap, rendezése a lovardákban, lovasiskolákban, melyeket megfelelő fórumokon, médiában hirdetni kellene.

Falunapokon, városi rendezvényeken lovas bemutatók tartása, lovaglási alkalom biztosítása.

A lovas képzésekkel is foglalkozó egyetemeken, a nyíltnapokon lehetőséget kellene biztosítani a fiataloknak, lovaskocsizásra, esteleg lovaglásra, és különböző bemutatók megtekintésére.

Több kisebb ingyenes, vagy viszonylag kis anyagi befektetést igénylő vidéki versenyt jó lenne rendezni a kezdő lovasok számára is, így versenytapasztalatot szerezhetnek. Mivel az ilyen rendezvények általában ingyenesen látogathatók, ezért családjuk nagyszülőik, rokonaik, és barátaik is elkísérhetné őket, ezáltal még népszerűbbek lennének a versenyek.

Hipotézisem nem teljes mértékben igazolódott. A díjugratás helyzete Magyarországon jó, de van még hova fejlődni, mind az ismertség, mind a versenyzők szempontjából. A fiatalok és családjaik számára jobban elérhetővé kell váljon ez a sport is. Ne luxus legyen, hanem egy hétköznapi ember számára is választható szabadidős tevékenység. Úgy gondolom, ezek a javaslatok jelentősen növelhetik a versenysport tömegbázisát is, versenyzői és szurkolói szinten egyaránt.

6. Összefoglalás

A díjugratásról elmondható, hogy a lovassportok között az egyik leglátványosabb szakág. Nagy odafigyelést, tapasztalt lovast, és lovat igényel. Fontos, hogy a lovasnak nagy szakmai tudása legyen, mivel ez egy eléggé összetett sport, amiben sok mindenre oda kell figyelni. Ez a sport nem csak a ló ügyességéről szól, hanem a lovas hozzáértése is szükséges. A ló és a lovas között meg kell, legyen a tökéletes összhang mivel kettőjük közös munkájából lesz a sikeres végeredmény.

Szakdolgozatom elején a FEI megalakulásának előnyeit ismertetem, mivel ettől kezdve jelentősen fejlődtek a lovassportok, így a díjugratás is. A díjugrató lovak megfelelő kiképzése elengedhetetlen, mivel ahogy már leírtam az egyik legösszetettebb lovas sport. A következő részben át tértem a sport Magyarországon való kialakulására, amiben nagy szerepet töltött be Némethy Bertalan. Az amerikai válogatottba szerzett tudása nagy löketet adott Magyarországnak. Az ezt követő szakaszban az ugróló kiképzésével és lovaglásával kapcsolatos fontosabb fogalmakról írok: Egyenesség, Ferdeség, Nyugodtság, és az Előrelovagoltság. Ezután a ló alapkiképzésére térek ki, ahol beszámolok arról, mennyire fontos, hogy minden lónak ugyanaz az alapkiképzés jár függetlenül attól, hogy milyen szakágban szeretnénk később használni. Ha ezt az alapkiképzést megkapta a lovunk, akkor kell speciális képzésben részesítenünk, de fontos, hogy az alapkiképzés elengedhetetlen része ennek a folyamatnak.

Minden lovas meg tud tanulni ugratni ha már a díjlovaglás alapjait megtanulta és biztonságosan, kéztől függetlenül, egyensúlyban ülve tud lovagolni. Az ugrás tanulása elején mindig olyan lovat kérjünk, aki már magától, minket segítve át tud ugrani egy akadályt. Ezt követően kitérek a pályára lovaglás előtti teendőkre és a speciális akadálytípusokra. Pályára lovaglás előtt az első dolog, amit érdemes megcsinálni az a pálya lelépése, felmérése, amikor szemügyre tudjuk venni a talaj minőségét, az akadály kombinációkat, és a köztük lévő távolságot. A speciális akadálytípusokból hármat emeltem ki, ami számomra a legérdekesebbek és ezeket részleteztem. Továbbiakban írok a díjugratás nemek és korosztály szerinti megoszlásáról, ahol kiderül, hogy több nő lovagol, és inkább a fiatalabb korosztályt érdekli jobban ez a sport.

Az ezt követő részben kitérek a lovardák jelenére, ahol sajnos szembesülnünk kell azzal, hogy a mai világban nem kevés pénzbe kerül egy ló fenntartása, nemhogy egy lovardáé. Sajnos az elmúlt években egyre több lovarda zárt be a magas takarmány árak és az üzemeltetési költségek miatt.

Ezután elemzem a saját kérdőívemre kapott válaszokat, és ezekből következtetéseket vonok le. Majd igyekszem megfelelő javaslatokat tenni, hogy a jelenlegi helyzeten miként lehetne javítani.

Irodalomjegyzék:

1. Bokor Árpád, Burucs Balázs, Czimmer Gyula, Nagy László, Pongrácz László: Lóerő- A ló teljesítményét befolyásoló tényezők. Equinter Budapest, 2007.
2. Ingrid Klimke, Reiner Klimke: Lovasakadémia 8. Cavaletti: Díjlovaglás, Díjugratás. Mezőgazda Kiadó Budapest, 2008.
3. Némethy Bertalan: Lovasakadémia 11. Díjugratás a Némethy-módszerrel – Ugrólovak és lovasok edzésének korszerű módszere. Mezőgazda Kiadó Budapest, 2000.
4. Dr. Ina G. Sommermeier: A helyes ülés. Bioenergetic kiadó Kft., 2013.
5. Susanne Strübel: Díjugratás. - Sikerrel az akadálypályán és terepen. Magánkiadás.

Internetes források:

1. https://mersz.hu/keres/d%C3%ADjugrat%C3%A1s/hivatkozás/m293see_38_p13#m293see_38_p13
2. <https://docplayer.hu/2271000-A-lovassportban-versenyzok-szakagak-nemek-es-eletkor-szerinti-elemzese.html>

Ábrajegyzék:

1. ábra: Némethy Bertalan [Némethy Bertalan: Lovasakadémia 11. Díjugratás a Némethy-módszerrel – Ugrólovak és lovasok edzésének korszerű módszere 14. oldal](#)
2. ábra: Egyenesség szemből nézve [Némethy Bertalan: Lovasakadémia 11. Díjugratás a Némethy-módszerrel – Ugrólovak és lovasok edzésének korszerű módszere 16. oldal](#)
3. ábra: Ferdeség hátulról nézve [Némethy Bertalan: Lovasakadémia 11. Díjugratás a Némethy-módszerrel – Ugrólovak és lovasok edzésének korszerű módszere 17. oldal](#)
4. ábra: A ló szárra lovaglása [Némethy Bertalan: Lovasakadémia 11. Díjugratás a Némethy-módszerrel – Ugrólovak és lovasok edzésének korszerű módszere 50. oldal](#)
5. ábra: Egyszerű ugrás <https://sportagvalasztó.hu/lovassport-hagyomány-es-terapia/>
6. ábra: Vizesárok átugrása
https://www.epa.hu/04100/04112/00008/pdf/EPA04112_pegazus_2020_08.pdf
7. ábra: Kathy Kusner Untouchable nevű lován Hicksteadben, 1968 kivételesen jó példája a benk megugratásának [Némethy Bertalan: Lovasakadémia 11. Díjugratás a Némethy-módszerrel – Ugrólovak és lovasok edzésének korszerű módszere 126. oldal](#)
8. ábra: KSH Korfa <https://docplayer.hu/2271000-A-lovassportban-versenyzok-szakagak-nemek-es-eletkor-szerinti-elemzese.html>
9. ábra: Csillagvár múzeum állatai
<https://likebalaton.hu/telepules/balatonszentgyorgy/programok/allatok-vilagnapja-csillagvar-256247/>
10. ábra: Életkor megoszlása
11. ábra: Nemek megoszlása
12. ábra: Iskolai végzettség
13. ábra: Lakóhely szerinti megoszlás
14. ábra: Lószerezet
15. ábra: Lovagolni járók aránya
16. ábra: Milyen rendszerességgel lovagol?
17. ábra Nemmel válaszoló megoszlása
18. ábra Lovassportok ismerettsége
19. ábra Díjugratásról tudók aránya

- 20. ábra Tájékozódás a sportról
- 21. ábra Érdekeltségi kimutatás
- 22. ábra Díjugratás elérhetősége
- 23. ábra A sport jövője
- 24. ábra Hazai versenyek mennyisége
- 25. ábra Versenyek helyszíne
- 26. ábra A pályák fejlettsége
- 27. ábra Versenyeken való részvétel

**KONZULTÁCIÓS
NYILATKOZAT**

Dragonits Erik (hallgató Neptun azonosítója: YJYTE8) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem

Kelt: Keszthely, 2023. április 28.

Dr. Bartos Ádám
Belső konzulens

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Dragonits Erik
A Hallgató Neptun kódja: YJYTE8
A dolgozat címe: A díjugratás helyzete Magyarországon
A megjelenés éve: 2023
A konzulens tanszék neve: Takarmányozástani és takarmányozás-élettani tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, s az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlanul állítottam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitóri rendszerébe.

Kelt: 2023. év április hó 29. nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.